

УДК 343.125
ББК 67.99(2) 93я73
3-36

Рекомендовано до друку методичною радою Донецького юридичного інституту МВС України (протокол № 7 від 10.04.2013 р.) .

Рецензенти:

Лобойко Л.М. – професор кафедри кримінального процесу ДЮІ МВС України, доктор юридичних наук, професор, підполковник міліції;

Голодніков Р.В. – заступник начальника СУ ГУМВС України в Донецькій області, підполковник міліції

Авторський колектив:

Гапотченко Г.М., кандидат юридичних наук – методичні рекомендації щодо застосування особистої поруки;

Горбачов В.П., кандидат юридичних наук, доцент – загальні положення застосування запобіжних заходів;

Журба А.І., кандидат юридичних наук – методичні рекомендації щодо застосування застави;

Куценко Д.В., кандидат юридичних наук – методичні рекомендації щодо застосування домашнього арешту;

Шульга А.О., кандидат юридичних наук, доцент – методичні рекомендації щодо застосування особистого зобов'язання.

3-36 **Застосування** запобіжних заходів, не пов'язаних із триманням під вартою : методичні рекомендації / [Г.М. Гапотченко, В.П. Горбачов, А.І. Журба та ін.] ; за ред. В.П. Горбачова. – Донецьк : Цифрова типографія, 2013. – 54 с.

Рекомендації підготовлені на основі положень нового Кримінального процесуального кодексу України. Містять обґрунтування та алгоритм практичних дій з обрання запобіжних заходів. Призначені для використання у практичній діяльності слідчими та у навчальному процесі курсантами і студентами юридичних навчальних закладів під час вивчення кримінально-процесуальних навчальних дисциплін.

УДК 343.13(076.1)
ББК 67.99(2) 93я73

© Гапотченко Г.М., Горбачов В.П., Журба А.І.,
Куценко Д.В., Шульга А.О., 2013
© ДЮІ МВС України, 2013

ЗМІСТ

Загальні положення застосування запобіжних заходів	4
Методичні рекомендації щодо застосування особистого зобов'язання	9
Методичні рекомендації щодо застосування особистої поруки	17
Методичні рекомендації щодо застосування застави	22
Методичні рекомендації щодо застосування домашнього арешту	28
Додатки (зразки процесуальних документів):	
- Клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання	35
- Протокол роз'яснення підозрюваному обов'язків	37
- Клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки	38
- Протокол роз'яснення підозрюваному та поручителю обов'язків	41
- Клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді застави	42
- Протокол роз'яснення підозрюваному обов'язків	44
- Клопотання про звернення застави в дохід держави	45
- Клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту	48
- Протокол про роз'яснення правил користування електронними засобами контролю	50
- Клопотання про продовження строку тримання особи під домашнім арештом	52
- Протокол про оголошення підозрюваному ухвали слідчого судді щодо застосування запобіжного заходу та вручення її копії	54

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України містить багато нових положень, які потребують свого аналізу. Серед них – питання застосування запобіжних заходів.

Запобіжні заходи – це заходи процесуального примусу попереджувального характеру, пов'язані з позбавленням або обмеженням свобод підозрюваного, обвинуваченого, які застосовуються під час кримінального провадження слідчим суддею, судом з метою забезпечення їх належної процесуальної поведінки [1, с. 401]. Це заходи забезпечення кримінального провадження, застосування яких супроводжується обмеженням конституційних прав і свобод осіб, які підозрюються (обвинувачуються) у вчиненні кримінальних правопорушень. Ці обмеження стосуються свободи пересування та вільного вибору місця перебування [2, с. 452].

За новим КПК запобіжними заходами є особисте зобов'язання, особиста порука, застава, домашній арешт, тримання під вартою. Саме в такій послідовності зростає їх суворість.

З прийняттям нового КПК розширюється практика застосування запобіжних заходів, не пов'язаних з триманням під вартою. Тому ці питання потребують більш детального аналізу. Необхідність такого аналізу пов'язана також з тим, що новий КПК передбачив нові види запобіжних заходів, які не передбачав КПК 1960 р.

Перш ніж аналізувати конкретні види запобіжних заходів, необхідно розглянути загальні положення їх застосування.

Метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам: 1) переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; 2) знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин

кримінального правопорушення; 3) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; 4) перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином; 5) вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується (ч. 1 ст. 177).

Під час досудового розслідування обрання запобіжного заходу ініціюють прокурор або слідчий, а застосовує усі запобіжні заходи слідчий суддя (за КПК 1960 р. деякі запобіжні заходи обиралися самостійно слідчим).

Слідчий, прокурор не мають права ініціювати застосування запобіжного заходу без наявності для цього **підстав**, передбачених КПК (ч. 2 ст. 177 КПК). Загальною складовою підстави є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення. Особливою складовою підстави є наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити зазначені вище дії [1, с. 404]. Наявність цих підстав повинна бути доведена відповідними матеріалами кримінального провадження під час досудового розслідування та в суді під час вирішення питання про застосування запобіжного заходу (ст. 194 КПК).

Закон визначив обставини, що повинні враховуватися при обранні запобіжних заходів (ст. 178 КПК). Ці обставини стосуються характеристики тяжкості вчиненого правопорушення, особи підозрюваного (обвинуваченого) та вагомості наявних доказів того, що саме вона вчинила кримінальне правопорушення. З'ясування цих обставин дозволяє вирішити, який вид запобіжного заходу буде найбільш ефективним.

Якщо клопотання про застосування запобіжного заходу порушує слідчий, то його він зобов'язаний погодити з прокурором. Зміст клопотання детально визначений у ст. 184 КПК. Зокрема клопотання обов'язково повинно містити посилання на матеріали, що підтверджують підстави для застосування

запобіжного заходу (тобто підозру та зазначені у законі ризики), обґрунтування неможливості запобігання ризикам, зазначеним у клопотанні, шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів, а також обґрунтування необхідності покладення на підозрюваного, обвинуваченого конкретних обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК.

До клопотання мають бути додані:

- копії матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовує доводи клопотання;
- перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час судового розгляду щодо запобіжного заходу;
- підтвердження того, що підозрюваному, обвинуваченому надані копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу.

Копія клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу, надається підозрюваному, обвинуваченому не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання (ч. 2 ст. 184 КПК).

Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжного заходу подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.

Клопотання не є незмінним документом. Якщо після подання зазначеного клопотання слідчому, прокурору стали відомі інші обставини, що можуть вплинути на вирішення судом питання про застосування запобіжного заходу, вони зобов'язані доповнити або змінити клопотання, або замінити його новим клопотанням. І навпаки, якщо їм стали відомі обставини, що виключають обґрунтовану підозру у вчиненні особою кримінального правопорушення, вони зобов'язані відкликати клопотання про застосування запобіжного заходу (ст. 185 КПК).

Крім того, після обрання запобіжного заходу слідчий, прокурор мають право звернутися до слідчого судді, суду із клопотанням про зміну запобіжного заходу (ст. 200 КПК).

Якщо після розгляду клопотання суд застосовує запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою, він зобов'язує підозрюваного, обвинуваченого прибувати за кожною вимогою до суду або до іншого визначеного органу державної влади, а також виконувати один або кілька обов'язків, необхідність покладення яких була доведена прокурором, а саме:

- 1) прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю;
- 2) не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;
- 3) повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи;
- 4) утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;
- 5) не відвідувати місця, визначені слідчим суддею або судом;
- 6) пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності;
- 7) докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання;
- 8) здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну;
- 9) носити електронний засіб контролю (ч. 5 ст. 194 КПК).

В подальшому слідчий, прокурор мають право звернутися до слідчого судді, суду із клопотанням про скасування, зміну або покладення додаткових із зазначених обов'язків чи про зміну способу їх виконання (ч. 1 ст. 200 КПК).

Якщо до підозрюваного, обвинуваченого застосовано запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою, він не може бути затриманий без

дозволу слідчого судді, суду у зв'язку з підозрою або обвинуваченням у тому ж кримінальному правопорушенні (ст. 204 КПК).

Таким чином, загальний порядок обрання запобіжних заходів такий:

- внесення відомостей про вчинене кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- збір доказів, які обґрунтовують підозру у вчиненні кримінального правопорушення конкретною особою;
- збір доказів, які підтверджують наявність ризиків, зазначених у ч. 1 ст. 177 КПК;
- визначення конкретного виду необхідного запобіжного заходу та збір доказів того, що більш м'які запобіжні заходи не можуть запобігти доведенням ризикам;
- з'ясування обставин, які враховуються при обранні запобіжного заходу;
- складання клопотання про застосування запобіжного заходу;
- погодження клопотання слідчого з прокурором;
- надання підозрюваному, обвинуваченому копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування запобіжного заходу;
- подання клопотання до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, Є.П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 768 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Особисте зобов'язання (ст. 179 КПК) – це запобіжний захід, сутність якого полягає у покладенні на підозрюваного, обвинуваченого зобов'язання виконувати покладені на нього слідчим суддею, судом обов'язки, передбачені ст. 194 КПК, а саме:

- перебувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю;
- не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;
- повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи;
- утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом або спілкуватися з нею з дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;
- не відвідувати місця, визначені слідчим суддею, судом;
- пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності;
- докласти зусиль до пошуку роботи або для навчання;
- здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну;
- носити електронний засіб контролю.

Підозрюваному, обвинуваченому письмово під розпис повідомляються покладені на нього обов'язки та роз'яснюється, що в разі їх невиконання до нього може бути застосований більш жорсткий запобіжний захід і на нього може бути накладено грошове стягнення в розмірі від 0,25 до 2 розмірів мінімальної заробітної плати.

Контроль за виконанням особистого зобов'язання здійснює слідчий, а якщо справа перебуває у провадженні суду – прокурор.

Особисте зобов'язання, як і особиста порука за своїм змістом є найбільш демократичним запобіжним заходом [2], але воно, як і будь-який запобіжний захід містить в собі певні фактори примусового морально-особистісного впливу, що вказані вище. Якщо підозрюваний чи обвинувачений не виконає покладені на нього обов'язки, то до нього може бути застосований більш жорсткий запобіжний захід. Але, якщо провести аналогію особистого зобов'язання із підпискою про не виїзд [3], яка передбачалася ст.151 КПК України 1960 р., то безумовно вбачається суттєве посилення примусового морально-особистісного впливу на особу підозрюваного чи обвинуваченого. КПК 1960 р. від підозрюваного чи обвинуваченого вимагав лише не відлучатися без дозволу слідчого із зареєстрованого місця проживання чи перебування або з місця тимчасового знаходження. Стаття ж 179 КПК 2012 р., посилаючись на ч. 5 ст. 194 КПК, ставить додаткові умови особистого зобов'язання, ефективність виконання яких, на наш погляд, залежить не тільки від волі слідчого, але й від можливостей підозрюваного. Наприклад, це обов'язок докласти зусиль щодо пошуку роботи або для влаштування на навчання. Для того, щоб створити умови виконання цього обов'язку слідчим, на наш погляд, слід, *по-перше*, з'ясувати у підозрюваного, куди він в межах місця проживання реально може влаштуватися на роботу або на навчання. *По-друге*, у клопотанні до слідчого судді про застосування особистого зобов'язання доцільно вказати ті підприємства, установи чи організації, або навчальний заклад, куди підозрюваний, з його слів, в змозі влаштуватися. *По-третє*, якщо у слідчого немає впевненості, що підозрюваний виконає цей обов'язок особистого зобов'язання, слід відмовитися від його застосування, застосувавши інший обов'язок, що перелічений у п. 5 ст. 194 КПК, який є реальним для його виконання підозрюваним. На нашу думку, для того, щоб не було порушень конституційних прав підозрюваного чи обвинуваченого, примушувати

останнього до навчання можна лише для отримання повної загальної середньої освіти, адже ч. 1 ст.53 Конституції України вказує на те, що лише цей вид освіти є обов'язковим. А якщо, підозрюваний чи обвинувачений вже має таку освіту, примушувати його шукати місце навчання з більш вищим рівнем освіти, у тому числі і в ПТУ неприпустимо.

Визначивши особливість застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання, з урахуванням рекомендацій ГСУ МВС України можна визначити алгоритм дій слідчого стосовно особистого зобов'язання. Слідчому необхідно:

1. Скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання.
  2. Узгодити зазначене клопотання з прокурором.
  3. Звернутися із відповідним клопотанням до слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.
  4. Надати підозрюваному копію клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування особистого зобов'язання не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання.
  5. Отримати ухвалу слідчого судді про застосування особистого зобов'язання та негайно її виконати.
  6. Оголосити та негайно вручити підозрюваному копію ухвали слідчого судді про застосування запобіжного заходу.
  7. Скласти протокол про оголошення та негайне вручення підозрюваному копію ухвали про застосування запобіжного заходу.
  8. Письмово роз'яснити під розпис підозрюваному обов'язки, передбачені ч. 5 ст. 194 КПК України, та скласти відповідний протокол.
  9. Здійснити контроль за виконанням особистого зобов'язання.
- У разі покладення на підозрюваного різних видів обов'язків слідчий повинен враховувати певні особливості.

1. У разі накладення на підозрюваного обов'язку прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю, необхідно скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді обов'язку прибувати до визначеної службової особи із встановленню періодичністю. У клопотанні зазначити службову особу або особу, яка її заміщує, та графік періодичності прибуття.

2. У разі накладення на підозрюваного обов'язку не відлучатися із населеного пункту, в якому зареєстрований, проживає чи перебуває підозрюваний, без дозволу слідчого, прокурора або суду, відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України слід скласти клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді обов'язку не відлучатися із населеного пункту, в якому зареєстрований, проживає чи перебуває підозрюваний, без дозволу слідчого, прокурора або суду.

3. У разі накладення на підозрюваного обов'язку повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи, відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України, слід скласти клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді обов'язку повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи. При цьому в клопотанні слід зазначити засоби повідомлення (службовий номер телефону або данні електронної пошти, поштову адресу закладу тощо), зручний час для здійснення повідомлення.

4. У разі накладення на підозрюваного обов'язку утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом, необхідно скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді утримання від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або вимог спілкування з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом. При цьому в клопотанні слід зазначити особу, з якою підозрюваному

заборонено спілкуватись (обов'язково зробивши позначку на те, що спілкування заборонене в будь-якому вигляді і за допомогою будь-яких засобів). А якщо спілкування дозволяється, але із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом, то обов'язково зазначити ці умови.

5. У разі накладення на підозрюваного обов'язку не відвідувати місця, визначеного слідчим суддею або судом, слід скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді не відвідування місць, визначених слідчим суддею або судом. При необхідності в клопотанні бажано вказати час, в який ці місця заборонено відвідувати. Наприклад, це доцільно робити, коли відвідування заборонених місць може викликати негативний ефект лише в певний час, в інші ж часи відвідування цих місць є життєво необхідним для підозрюваного і не несуть негативних наслідків для розслідування.

6. У разі накладення на підозрюваного обов'язку пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності, слід скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді накладення обов'язку на підозрюваного пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності. У клопотанні слід вказати місце та час початку проходження курсу лікування від наркотичної або алкогольної залежності. Бажано, щоб місце лікування від наркотичної або алкогольної залежності було розташоване як найближче до місця проведення досудового розслідування.

7. У разі накладення на підозрюваного обов'язку докласти зусиль щодо пошуку роботи або до навчання, слід скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді накладення обов'язку на підозрюваного докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання. Але, перш ніж скласти таке клопотання та надати підозрюваному копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування особистого зобов'язання, з ним у письмовій формі

потрібно узгодити ті місця, куди він буде направлений на працевлаштування чи навчання, та перелік тих зусиль, які йому слід докласти для цього. Акт письмового узгодження з підозрюваним місць можливого працевлаштування або влаштування на навчання повинен додаватися до самого клопотання. Далі, *по-перше*, у самому клопотанні про обрання запобіжного заходу на підставі узгодження з підозрюваним місць його можливого працевлаштування або влаштування на навчання, необхідно чітко окреслити перелік тих зусиль, які повинен докласти підозрюваний, шукаючи роботу або місце навчання (наприклад, звернутися до тих навчальних закладів або підприємств, закладів чи організацій, які порекомендує підозрюваному слідчий). *По-друге*, в клопотанні повинен бути наданий перелік тих місць, куди підозрюваному слід звернутися для влаштування на роботу чи на навчання (бажано щоб це були такі місця, куди підозрюваного дійсно приймуть на роботу або навчання). Потрібно це для того, щоб в суді не виникало сумніву у реальності виконання підозрюваним такого зобов'язання, не виконання якого, може потім потягти застосування до підозрюваного більш суворого запобіжного заходу.

8. У разі накладення на підозрюваного обов'язку у вигляді передачі на зберігання до відповідних органів державної влади свого паспорту (паспортів) для виїзду за кордон, інших документів, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну, слід скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування особистого зобов'язання у вигляді передачі на зберігання до відповідних органів державної влади свого паспорту (паспортів) для виїзду за кордон, інших документів, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну. У клопотанні слід вказати місце, орган і його адресу, куди необхідно здати підозрюваному на зберігання свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну та час, коли це слід зробити.

9. У разі накладення на підозрюваного обов'язку носити електронний засіб контролю, слід:

9.1. Скласти відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування до підозрюваного особистого зобов'язання у вигляді обов'язку носити електронний засіб контролю. У клопотанні слід вказати: який саме електронний засіб контролю буде застосований; технічні характеристики електронного засобу; порядок застосування електронного засобу, встановлений Міністерством внутрішніх справ України (ч. 3 ст.195 КПК); обґрунтування того, що встановлення електронного засобу контролю на підозрюваному суттєво не порушить його нормального укладу життя, не спричинить значних незручностей у їх носінні та не становитиме небезпеки для життя та здоров'я підозрюваного (ч.4 ст. 195 КПК); що електронний засіб контролю захищений від самостійного знімання, пошкодження або іншого втручання в його роботу (яким чином здійснюється такий захист) з метою ухилення від контролю та здатний сигналізувати про спроби здійснити такі дії (ч.1ст.195 КПК).

9.2. Перед застосуванням електронного засобу контролю слідчий, зобов'язаний під розпис роз'яснити підозрюваному, правила користування пристроєм, техніку безпеки поводження з ним та наслідки його зняття або неправомірного втручання в його роботу з метою ухилення від контролю (ч. 5ст. 195 КПК). Письмове роз'яснення може бути оформлене протоколом ознайомлення з умовами носіння електронного засобу контролю.

9.3. Письмове роз'яснити під розпис підозрюваному обов'язки, передбачені ч.5 ст. 194 КПК України та скласти відповідний протокол.

Письмове роз'яснення правил користування пристроєм, техніки безпеки поводження з ним та наслідків його зняття або неправомірного втручання в його роботу з метою ухилення від контролю може міститись в самому протоколі, так і оформлене додатком до протоколу.

Література:

1. Демченко К. Запобіжні заходи згідно з новим Кримінально-процесуальним кодексом /К. Демченко/ Правовий тиждень . – 2012. - № 18-20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vvrplawfirm.com/ru/publicationsall/57/252.
2. Меры пресечения по новому УПК. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Ілюстрація <http://www.inmagine.com/>
3. Личное обязательство подозреваемого или обвиняемого. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.prostopravo.com.ua > Правонарушения > Статьи.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ПОРУКИ

Особиста порука (ст. 180 КПК) – це запобіжний захід, сутність якого полягає у наданні особами, яких слідчий суддя, суд вважає такими, що заслуговують на довіру, письмового зобов'язання про те, що вони поручаються за виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього обов'язків відповідно до статті 194 КПК і зобов'язуються за необхідності доставити його до органу досудового розслідування чи в суд на першу про те вимогу [1, с.90].

Аналіз зазначеної норми вказує, що законодавець висуває певні вимоги до поручителя. Слідчий суддя (суд) має вважати поручителя таким, що заслуговує на довіру. За якими критеріями і на підставі яких відомостей суд повинен це визначити, у законі не вказано. На нашу думку, така вимога носить суто оціночний характер з боку судді.

Законодавець покладає на поручителя обов'язок доставити підозрюваного (обвинуваченого) до органу досудового розслідування чи в суд на першу про те вимогу. Правовий механізм реалізації вказаної норми поручителем у КПК відсутній. У разі відмови підозрюваного з'являтися до слідчого, прокурора або невиконання певного режиму поведінки, практичне виконання особистої поруки є проблематичним.

У разі невиконання поручителем взятих на себе зобов'язань на нього накладається грошове стягнення в розмірі від двох до п'ятдесяти розмірів мінімальної заробітної плати залежно від тяжкості вчиненого кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 180 КПК).

Вважаємо, що така трактовка є незрозумілою для однакового практичного застосування та потребує доповнень і уточнень.

Насамперед, йдеться про те, що у кримінальному провадженні будь-які рішення слідчого, прокурора, слідчого судді, суду повинні бути вмотивованими і обґрунтованими зібраними доказами. Вимоги законодавця щодо особи

поручителя висувають до слідчого, прокурора додаткові вимоги щодо вивчення та письмового або документального засвідчення відомостей про особу самого поручителя, у тому числі:

- 1) вік та стан здоров'я поручителя (у тому числі відсутність психічних, алкогольних та наркологічних хвороб);
- 2) наявність у поручителя постійного місця роботи та проживання;
- 3) відсутність у поручителя судимостей;
- 4) характеристики з місця роботи та проживання;
- 5) майновий стан поручителя;
- 6) інші дані, які мають значення для визначення особи поручителем.

З урахуванням зібраних відомостей особа поручителя повинна визначитися за обоюдною згодою як підозрюваного, обвинуваченого, так і поручителя. У першу чергу, вони повинні заслуговувати на довіру один до одного.

Етимологія визначає «поруку» як «запевнення, гарантія в чомусь; взята на себе відповідальність за когось. Давати поруку за кого (за що) – ручатися за кого -, що-небудь; брати на себе відповідальність за когось» [2, с.426].

Особа, яка має стати поручителем повинна знати і усвідомлювати як обов'язки, що висуваються до неї законодавцем, так і відповідальність, яка очікує її у разі невиконання таких обов'язків. У такому разі виникає необхідність щодо роз'яснення особі, яка має бути поручителем, його прав та обов'язків. Вважаємо, що таке роз'яснення повинно робитися слідчим, прокурором на стадії досудового розслідування з обов'язковим фіксуванням його у відповідному протоколі. Також вважаємо необхідним ознайомлення підозрюваного, обвинуваченого зі змістом вказаного протоколу.

Аналогічною буде процедура щодо процесуального залучення до кримінального провадження інших поручителів, якщо виникне така потреба.

Після отримання необхідних доказів та виконання вказаних дій, слідчий, прокурор звертаються з клопотанням про застосування запобіжного заходу до

слідчого судді. Процедура застосування запобіжного заходу досить докладно викладена у ст. 194 КПК. На нашу думку, під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави або особистої поруки у судовому засіданні обов'язково повинні бути присутніми заставодавець та поручитель. У такому разі слідчий суддя, з урахуванням розгляду наданих доказів (у тому числі відомостей стосовно особи заставодавця чи поручителя) та безпосереднього спілкування з ними, зможе визначити, чи заслуговують вони на довіру, як того вимагає законодавець.

Розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу відбувається у порядку, передбаченому ст.193 КПК України. За результатами розгляду клопотання слідчий суддя своєю ухвалою приймає рішення щодо обрання запобіжного заходу.

На підставі викладеного, вважаємо, що обрання запобіжного заходу у вигляді особистої поруки повинно відбуватися за **наступною послідовністю**:

1. Внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

2. Збирання у рамках кримінального провадження доказів, які є підставою для початку процедури обрання запобіжного заходу – достатніх доказів, які вказують на наявність у діях певної особи складу кримінального правопорушення.

3. Визначення слідчим, прокурором виду запобіжного заходу, який має бути обраний з урахуванням обставин, що обумовлюють обрання певного запобіжного заходу відносно підозрюваного або обвинуваченого, мети і підстав застосування запобіжних заходів.

4. Пошук (або визначення) слідчим, прокурором осіб (не менше двох), які можуть бути поручителями, з письмовим відображенням таких дій у відповідних документах (листі слідчого, прокурора до певної посадової або фізичної особи; клопотанні або заяві посадової чи фізичної особи на ім'я слідчого, прокурора тощо).

5. Вивчення слідчим, прокурором та документальне засвідчення у матеріалах кримінального провадження відомостей про осіб поручителів, у тому числі про:

- вік та стан здоров'я поручителя (у тому числі відсутність психічних, алкогольних та наркологічних хвороб);
- наявність у поручителів постійного місця роботи та проживання;
- відсутність у поручителів судимостей;
- характеристики з місця роботи та проживання;
- майновий стан поручителів;
- інші відомості, які мають значення для визначення осіб поручителями (зокрема, чи спроможні вони забезпечити належну поведінку і виконання обов'язків, покладених судом на підозрюваного).

6. Отримання письмової згоди особи бути поручителем.

7. Письмове роз'яснення особі, яка має бути поручителем, його прав та обов'язків з обов'язковим фіксуванням цього у відповідному протоколі (у вчиненні якого кримінального правопорушення підозрюється або обвинувачується особа; передбачене законом покарання за його вчинення; обов'язки поручителя та наслідки їх невиконання; право на відмову від прийнятих на себе зобов'язань та порядок реалізації такого права).

8. Ознайомлення підозрюваного, обвинуваченого зі змістом вказаного протоколу.

9. Складання слідчим, прокурором клопотання про застосування запобіжного заходу з дотриманням вимог статті 184 КПК. У разі складання клопотання слідчим, надання його прокурору для погодження.

10. Ознайомлення підозрюваного з клопотанням, надання йому копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування особистої поруки (не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання).

11. Звернення із вмотивованим клопотанням про обрання особистої поруки до слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування.

12. Забезпечення слідчим участі у судовому засіданні необхідних учасників, у тому числі підозрюваного і поручителя (поручителів).

13. Розгляд слідчим суддею клопотання про застосування запобіжного заходу та прийняття рішення щодо обрання певного запобіжного заходу.

14. Роз'яснення слідчим суддею підозрюваному його обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України.

15. Роз'яснення слідчим суддею поручителям їх обов'язків та відповідальності у разі невиконання ними взятих на себе зобов'язань, передбачених ст. 180 КПК України.

16. Вручення слідчим суддею копії ухвали про застосування запобіжного заходу підозрюваному, обвинуваченому негайно після її оголошення.

17. Направлення слідчим суддею копії ухвали про застосування запобіжного заходу слідчому (прокурору), за поданням якого обрано запобіжний захід – для виконання.

18. Здійснення слідчим (прокурором) контролю за виконанням особистої поруки.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – Х. : Одиссей, 2012. – 360 с.
2. Загнітко А. П. Великий тлумачний словник. Сучасна українська мова від А до Я / А. П. Загнітко, І. А. Щукіна. – Донецьк : БАО, 2008. – 704 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСТАВИ

Застосування заходів кримінального процесуального примусу є однією з гарантій ефективності кримінальної процесуальної діяльності. З одного боку, примус націлений на забезпечення державних інтересів, що переслідуються під час кримінальної процесуальної діяльності. З іншого боку знаходяться інтереси осіб, що особисто зацікавлені в результатах вирішення кримінального провадження та відносяться до суб'єктів, які виконують функцію захисту від кримінального переслідування.

Найвищий рівень державного примусу зазнають, безумовно, підозрюваний та обвинувачений. У своїй більшості примус, що застосовується до останніх, полягає в обранні відносно них запобіжних заходів. Метою зазначених заходів примусу, згідно ст. 177 Кримінального процесуального кодексу України, є запобігання спробам переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду, знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні, перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином, або вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується [3].

Однією з головних вимог, що пред'являється до застосування заходів кримінального процесуального примусу є розумність рівня втручання у сферу конституційних прав і свобод осіб, які залучені до кримінального судочинства. Зазначена розумність ґрунтується на почутті балансу між досяжністю завдань кримінального судочинства і можливістю протидіяти пручанню особи, відносно якої розслідується або розглядається кримінальне провадження. Відповідно до зазначеної суті розумності, законодавець в інструментальному

механізмі примусу передбачив використання запобіжних заходів, які відрізняються рівнем обмеження прав та свобод особи, щодо якої вони застосовуються.

За суворістю та об'ємом обмежень в правах застава займає проміжне місце серед передбачених законодавством запобіжних заходів: вона менш сувора за тримання під вартою, але є суворішою від усіх інших заходів, передбачених ст. 177 КПК України. Тому застава без позбавлення особи волі, здатна в більшій мірі за інші запобіжні заходи гарантувати не ухилення підозрюваного, обвинуваченого від явки до органів розслідування, прокурора, суду та його належну поведінку. В цьому проявляється особливе місце застави серед інших заходів [2, с. 86]. Примусова природа застави полягає в матеріальних втратах, що загрожують підозрюваному, обвинуваченому та членам його сім'ї у випадку невиконання покладених на них зобов'язань. Якщо заставу було внесено іншими особами то спрацьовують моральні стимули, що полягають в небажанні завдати шкоди цим особам. Сутність, цілі і завдання застави полягають в економічних (майнових) механізмах утримання підозрюваного, обвинуваченого від неналежної поведінки та виконання покладених на нього зобов'язань [1, с. 81].

Практичним працівникам слід пам'ятати, що застава обирається лише з метою досягнення завдань кримінального судочинства. На досудових та судових стадіях майнові цінності, що вносяться в якості застави, виступають лише як гарантія належної поведінки підозрюваного або обвинуваченого.

Законодавець встановив, що право звертатися до слідчого судді з відповідним клопотанням має слідчий та прокурор. Слід зазначити, що з метою ініціювання зазначеного питання, з відповідним клопотанням до слідчого або прокурора можуть звернутися всі суб'єкти кримінального процесу, що мають право на надання клопотання. Отримання згоди обвинуваченого або підозрюваного на обрання застави законодавством не передбачено. Тому слідчий може приймати або самостійне рішення про ініціювання обрання

застави, або надати подання з метою реалізації отриманого клопотання.

Процесуальний порядок обрання застави під час провадження досудового слідства регламентовано у ст. 182 КПК України, яка передбачає внесення слідчим подання за згодою прокурора до слідчого судді. У клопотанні мають бути зазначені підстави обрання цього запобіжного заходу у вигляді роз'яснень і посилай на докази, на підставі яких можна припускати, що підозрюваний, обвинувачений не буде виконувати покладені на нього обов'язки та не буде дотримуватися правил належної поведінки, що містяться в ст. 177 КПК України.

Окрім того, у змісті подання бажано вказувати обов'язки, які мають бути покладені на особу при обранні застави відповідно до ст. 194 КПК. В кожному кримінальному провадженні в обов'язковому порядку на особу мають покладатися обов'язки, що завжди мають безпосереднє відношення до завдань кримінального судочинства і передбачені ч. 5 ст. 194 КПК. У змісті зазначеної норми йдеться про необхідність повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну місця проживання та/або місця роботи підозрюваним або обвинуваченим. Інші обов'язки повинні покладатися на підозрюваного, обвинуваченого з урахуванням конкретних обставин провадження з огляду на необхідність та обґрунтованість рівня обмеження конституційних прав і свобод громадян з метою досягнення завдань кримінального судочинства.

Наприклад, накладати обмеження у вигляді заборони відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, доцільно, якщо особа веде життя, пов'язане із частим пересуванням по території України. Обирати утримання від спілкування із конкретною особою або спілкуватися з нею з дотриманням визначених умов доцільно, якщо таке спілкування може зашкодити якості розслідування. Відповідно, у разі встановлення, що особа має документи, які дають право на виїзд з України (закордонний паспорт), має застосовуватись обов'язок, передбачений п. 8 ч. 5 ст. 194 КПК, про необхідність здачі на зберігання закордонного паспорта. Це

можливе лише за умови обґрунтованого припущення, що особа може таким чином ухилитися від слідства або суду.

При прийнятті рішення про надання згоди на подання прокурор має перевірити підстави для обрання застави, законність отримання доказів та їх достатність для підозри. Після отримання згоди прокурора подання слідчого направляється до слідчого судді.

Практичним працівникам слід звернути увагу на те, що законодавець не передбачає наявність достатніх доказів для повної підозри на цьому етапі (достатніх доказів того, що особа вчинила злочин). Йдеться тільки про певний рівень підозри у вчиненні злочину та про його врахування під час прийняття зазначеного рішення. Метою запобіжного заходу є забезпечення належної поведінки, а не покарання за вчинений злочин. Вказаний запобіжний захід обирають стосовно підозрюваного та обвинуваченого.

Ст. 182 КПК передбачені повноваження слідчого судді, суду встановлювати розмір застави під час обрання зазначеного запобіжного заходу, який визначається суддею, судом з урахуванням обставин провадження, майнового стану та інших даних про підозрюваного, обвинуваченого. Практичним працівникам слід звернути увагу на обставини, які має оцінювати суддя під час визначення розміру застави. Зазначені обставини має встановлювати орган розслідування до моменту обрання застави на досудовому слідстві. До цих обставин відносять розмір шкоди, який завдано злочином, розмір цивільного позову, або розмір отриманого внаслідок вчинення злочину доходу, кваліфікацію злочину, зміст участі обвинуваченого або підозрюваного у вчиненні злочину.

На підставі розгляду зазначених обставин, вивчення відповідних матеріалів кримінального провадження, допиту підозрюваного, прийняття пояснення від особи, що веде провадження, слідчий суддя має право прийняти одне з двох рішень: обрати запобіжних захід у вигляді застави або відмовити в обранні запобіжного заходу і обрати інший захід примусу. Слід звернути увагу,

що обов'язки, які покладаються на підозрюваного або обвинуваченого, мають бути визначені у постанові судді про обрання застави як запобіжного заходу або в окремій постанові. Але зазначене рішення вправі приймати лише той суб'єкт, що обрав запобіжний захід і тільки після, або під час прийняття основного рішення.

Зміна запобіжного заходу у вигляді застави на інший або зміна іншого заходу на заставу відбувається у загальному порядку. У цьому випадку слід звернути увагу лише на вмотивованість і обґрунтованість зазначеного рішення. Наприклад, під час зміни особистого зобов'язання на заставу в постанові повинні бути висвітлені відповідні обставини, що пов'язані з особою підозрюваного та потягли необхідність прийняття зазначеного рішення.

Скасування застави можливе лише при встановленні відсутності обставин, що визначають необхідність застосування запобіжних заходів. Слід мати на увазі, що скасування запобіжного заходу відносно підозрюваного тягне за собою втрату процесуального статусу відповідною особою, тому зазначені рішення мають прийматися у поєднанні з постановою про закриття кримінального провадження.

Порядок обрання та застосування запобіжного заходу у вигляді застави на стадії досудового розслідування

1. Складання відповідно до вимог ч. ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування застави.
2. Звернення до прокурора для погодження зазначеного клопотання.
3. Звернення із клопотанням до слідчого судді місцевого суду.
4. Надання підозрюваному копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування застави, не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання.
5. Отримання ухвали слідчого судді про застосування застави та негайне її виконання.
6. Оголошення та негайне вручення підозрюваному копії ухвали про

застосування запобіжного заходу у виді застави.

7. Складання протоколу про оголошення та негайне вручення підозрюваному копії ухвали про застосування запобіжного заходу у виді застави.

8. Письмове роз'яснення під розпис підозрюваному обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України, та складання відповідного протоколу.

9. Письмове роз'яснення підозрюваному обов'язків і наслідків їх невиконання, а заставодавцю – у вчиненні якого кримінального правопорушення підозрюється чи обвинувачується особа, передбачене законом покарання за його вчинення, обов'язки із забезпечення належної поведінки підозрюваного та його явки за викликом, а також наслідки невиконання цих обов'язків.

10. Здійснення контролю за виконанням застави.

Література:

1. Данченко Т.В. Застава в системі запобіжних заходів у кримінальному процесі України: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.09 / Данченко Тетяна Володимирівна. – Ірпінь, 2007. – 193 с.
2. Донченко Ю.В. Застава як запобіжний захід за кримінальним судочинством України: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.09 / Донченко Юрій Володимирович. – Львів, 2003. – 180 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 №4652-VI // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90-91). – С. 9–56.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ДОМАШНЬОГО АРЕШТУ

Домашній арешт – вид запобіжного заходу, яким обмежується право підозрюваної або обвинуваченої особи за власним бажанням залишати житло цілодобово або у певний період доби.

Домашній арешт являється другим за суворістю запобіжним заходом і за цим критерієм знаходиться між заставою та триманням під вартою.

Домашній арешт було запроваджено достатньо давно. Так, з метою недопущення ухилення обвинуваченого від слідства можливість застосування слідчим домашнього арешту була передбачена п. 5 ст. 416 Уставу кримінального судочинства 1864 року. Кримінально-процесуальним кодексом УСРР 1922 року до «заходів запобігання» згідно до ч. 4 ст. 147 віднесений «хатній арешт», який полягав у «позбавленні звинуваченого волі у вигляді хатньої відокремленості його з призначенням варти або без неї» [1, с. 687-688]. Проте до КПК України 1960 р. даний запобіжний захід не увійшов.

Кримінально-процесуальне законодавство багатьох держав світу передбачає застосування домашнього арешту як запобіжного заходу. Він передбачений, наприклад, у таких країнах, як Казахстан, Латвія, Литва, Німеччина, Росія, Швеція та в багатьох інших [2, с. 17-19].

Федеральні правила кримінального судочинства США не передбачають домашнього арешту як запобіжного заходу, хоча не виключається наявність такого запобіжного заходу в законодавстві окремих штатів.

Кримінальними кодексами окремих європейських держав домашній арешт взагалі передбачається як специфічний вид покарань (кримінальні кодекси Сан-Марино, Албанії, Італії, Іспанії) [3, с. 147].

За новим Кримінальним процесуальним кодексом України під час досудового розслідування слідчий має право тільки ініціювати застосування

запобіжного заходу, у т.ч. і домашнього арешту. Остаточне рішення про обрання запобіжного заходу приймає слідчий суддя.

Слідчий (прокурор) уповноважений ініціювати застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту за наявності таких підстав:

- 1) розпочате досудове розслідування;
- 2) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою злочину;
- 3) наявність ризиків, які дають достатні підстави відповідним посадовим особам вважати, що підозрюваний або обвинувачений зможуть здійснити певні негативні дії, а саме:

- переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду;
- знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення;
- незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;
- перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином;
- вчинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Юридичною же підставою запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту є ухвала слідчого судді, суду.

Домашній арешт може бути застосовано тільки до особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, за вчинення якого законом передбачено покарання у вигляді позбавлення волі.

Під час досудового розслідування кримінальних проступків запобіжний захід у вигляді домашнього арешту застосовувати не можна (ст. 299 КПК).

Залежно від обставин справи, окрім обмеження права особи за власним бажанням залишати житло цілодобово або у певний період доби, на підозрюваного або обвинуваченого можуть бути покладені один або декілька обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК:

1) прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю;

2) не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;

3) повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи;

4) утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;

5) не відвідувати місця, визначені слідчим суддею або судом;

6) пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності;

7) докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання;

8) здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну;

9) носити електронний засіб контролю.

При обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту покладення на особу обов'язків, передбачених п.1-3, 5 ч.5 ст.194 КПК, не буде мати належної ефективності, або скоріш за все не буде співпадати із метою застосування домашнього арешту – забезпечення належної поведінки особи в умовах «м'якої» ізоляції.

При обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту увагу слід приділити випадку, коли є потреба у забороні (обмеженні) можливості спілкування підозрюваної (обвинуваченої) особи з будь-якою іншою особою. Пов'язано це з тим, що у новому кримінальному процесуальному законодавстві відсутні прямі обмеження щодо отримання та відправлення кореспонденції та використання будь-яких засобів зв'язку, а передбаченими у ч.5 ст.181 КПК України засобами здійснювати контроль за цими напрямками достатньо проблематично.

Слід також пам'ятати, що вищенаведені обов'язки можуть бути покладені на підозрюваного, обвинуваченого на строк не більше двох місяців. У разі необхідності цей строк може бути продовжений за клопотанням прокурора в порядку, передбаченому статтею 199 КПК. Після закінчення строку, в тому числі продовженого, на який на підозрюваного, обвинуваченого були покладені відповідні обов'язки, ухвала про застосування запобіжного заходу в цій частині припиняє свою дію, а обрані обов'язки скасовуються.

При обранні запобіжного заходу та визначенні обов'язків, передбачених ст. 194 КПК, практичним працівникам необхідно враховувати:

1) вагомість наявних доказів про вчинення підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення;

2) тяжкість покарання, що загрожує відповідній особі у разі визнання підозрюваного, обвинуваченого винуватим у кримінальному правопорушенні, у вчиненні якого він підозрюється, обвинувачується;

3) вік та стан здоров'я підозрюваного, обвинуваченого;

4) міцність соціальних зв'язків підозрюваного, обвинуваченого в місці його постійного проживання, у тому числі наявність у нього родини й утриманців;

5) наявність у підозрюваного, обвинуваченого постійного місця роботи або навчання;

6) репутацію підозрюваного, обвинуваченого;

7) майновий стан підозрюваного, обвинуваченого;

8) наявність судимостей у підозрюваного, обвинуваченого;

9) дотримання підозрюваним, обвинуваченим умов застосованих запобіжних заходів, якщо вони застосовувалися до нього раніше;

10) наявність повідомлення особі про підозру у вчиненні іншого кримінального правопорушення;

11) розмір майнової шкоди, у завданні якої підозрюється, обвинувачується особа, або розмір доходу, в отриманні якого внаслідок

вчинення кримінального правопорушення підозрюється, обвинувачується особа, а також вагомість наявних доказів, якими обґрунтовуються відповідні обставини.

Окрім загальних обставин, що враховуються при обранні запобіжного заходу (ст. 178 КПК України), при обранні запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту слід враховувати також такі умови як: ефективність застосування цього запобіжного заходу з точки зору забезпечення відповідних обов'язків та запобігання спробам вчинити дії, передбачені ч. 1 ст. 177 КПК України, наявність у підозрюваної (обвинуваченої) особи житла, наявність можливості здійснювати нагляд за цією особою тощо.

Порядок обрання та застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту на стадії досудового розслідування:

1. Складання відповідно до вимог ч. 1, 3 ст. 184 КПК України клопотання про застосування домашнього арешту.
2. Погодження зазначеного клопотання з прокурором.
3. Звернення із відповідним клопотанням до слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування. Слідчий за загальним правилом не повинен бути присутнім при розгляді клопотання про застосування запобіжного заходу (ст. 193 КПК).
4. Надання підозрюваному копії клопотання та матеріалів, якими обґрунтовується необхідність застосування домашнього арешту, не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання.
5. Отримання ухвали слідчого судді про застосування домашнього арешту.
6. Оголошення та негайне вручення підозрюваному копії ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.
7. Складання протоколу про оголошення та негайне вручення підозрюваному копії ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

8. Письмове роз'яснення під розпис підозрюваному обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України, та складання відповідного протоколу.

9. Передача ухвали слідчого судді про застосування домашнього арешту для виконання органу внутрішніх справ за місцем проживання підозрюваного.

10. Негайна постановка на облік органом внутрішніх справ особи, щодо якої застосовано запобіжний захід у виді домашнього арешту, і повідомлення про це слідчому.

11. Контроль за поведінкою підозрюваного, який перебуває під домашнім арештом, з боку працівників органів внутрішніх справ шляхом реалізації права з'являтися в житло цієї особи, вимагати надати усні чи письмові пояснення з питань, пов'язаних із виконанням покладених на неї зобов'язань, використовувати електронні засоби контролю [4].

Електронні засоби контролю можуть застосовуватись працівниками ОВС, за умови обрання до підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, лише на підставі ухвали слідчого судді або суду (п.2 ч.2 ст. 195 КПК України).

Порядок застосування електронних засобів контролю детально регламентовано Наказом МВС України від 09 серпня 2012 року № 696 «Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю» [5].

Література:

1. Кримінально-процесуальний кодекс УСРР від 20.03.1922 р. // Збірник Указонень та Розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України. – № 41. – С. 671-728.
2. Кучинська О.П. Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві / О.П. Кучинська // Адвокат. – 2010. – № 7(118). – С. 17-19.

3. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: дис. ... доктора юр. наук : 12.00.08 / Хавронюк Микола Іванович. – К., 2007. – 552 с.

4. Матеріали ГСУ МВС України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/545198>. – Назва з екрану.

5. Наказ МВС України від 9 серпня 2012 року № 696 «Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю».

БРАЗИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ
для застосування запобіжних заходів за новим КПК України
(розроблені ГСУ МВС України)

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

КЛОПОТАННЯ

про застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання

місто Н-ськ

1 січня 2013 року

Слідчий слідчого відділу Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ов А.А. розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст.185 КК України, -

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, у період з 10-ї до 12-ї години гр. І., з метою крадіжки чужого майна через відчинене вікно проник до належного на праві приватної власності гр. П. будинку № 1 по вул. Н-ській м. Н-ськ, звідки таємно викрав грошові кошти в сумі 1550 грн. та золотий перстень вартістю 1250 грн.

Допитаний як підозрюваний І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 10-ї години він перебував на автобусній зупинці, яка розташована поблизу будинку №1 по вул. Н-ській м. Н-ськ, та побачив, що його власниця гр. П., яка як він знає проживає одна, зачинила двері будинку та пішла в невідомому напрямку. Побачивши, що одне з вікон будинку не зачинене, проник до будинку, звідки викрав грошові в сумі 1550 грн. та золотий перстень.

У вчиненні кримінального правопорушення підозрюється І., 01.01.1990 року народження у м. Н-ськ Н-ської області, громадянин України, освіта середня, постійного місця роботи або навчання не має, не судимий, проживає по вул. Н-ська 10 м. Н-ськ Н-ської області.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: висновком дактилоскопічної експертизи, згідно з яким три сліди пальців рук, вилучених під час огляду будинку потерпілої П., залишені підозрюваним І.; речовим доказом – золотим перснем, вилученим у І. під час обшуку в його помешканні та який впізнала потерпіла гр. П.

В діях І. вбачаються ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення якого передбачена ч.3 ст.185 КК України.

Підозрюваний І. вчинив тяжкий злочин, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі від 3 до 6 років, постійного місця роботи та навчання немає.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. може переховуватись від органів досудового розслідування, що підтверджується характеристиками І. по місту проживання та з останнього місця роботи, відповідями з БТІ, ДАІ, управління земресурсів про відсутність майна, належного на праві власності гр. І., керуючись вимогами ст. ст. 40, 131, 132, 176-179, 184, 194 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Застосувати щодо підозрюваного І. запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

2. Покласти на підозрюваного І. такі обов'язки:

1). Прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ва А.А. за першою вимогою;

2). Не відлучатися із м. Н-ська без дозволу слідчого, прокурора, або суду.

Додатки:

1. Копії характеристик на гр. І. з місця проживання та останнього місця роботи на 4 арк.;

2. Копії допитів підозрюваного І. на 3 арк.;

3. Копія висновку експерта на 4 арк.;

4. Копія протоколу обшуку на 3 арк.;

5. Копія протоколу пред'явлення речей для впізнання на 3 арк.;

6. Копії матеріалів щодо відсутності у підозрюваного І. нерухомого майна на 3 арк

7. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.

8. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

Слідчий СВ Н-ського МВ УМВС

України в Н-ській області

«ПОГОДЖЕНО»

Прокурор м. Н-ська Н-ської області

“ ” 20__ року

Копію клопотання та доданих до нього матеріалів на 20 арк. отримав:

“ ” 20__ року

о “ ” год. “ ” хв.

ПРОТОКОЛ роз'яснення підозрюваному обов'язків, передбачених ч. 2 ст. 179, ч. 5 ст. 194 КПК України

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____,

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

згідно ст.ст. 103, 104, ч. 5 ст. 194 КПК України склав цей протокол про те, що

о «__» год. «__» хв., підозрюваному

(прізвище, ім'я, по батькові)

о «__» год. «__» хв., його захиснику

(прізвище, ім'я, по батькові)

оголосив ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання та роз'яснив обов'язки, зазначені в ухвалі слідчого судді:

1. _____;

2. _____;

3. _____.

(найменування обов'язків)

Сутність обов'язків, передбачених ухвалою слідчого судді, строки їх застосування та вимоги ч. 2 ст. 179 КПК України щодо відповідальності за невиконання покладених на мене обов'язків мені зрозумілі.

Підозрюваний _____

(дата, підпис)

(прізвище, ініціали)

З протоколом ознайомлені: _____

(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії; прізвище, ініціали, підпис)

Протокол склав: _____

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

КЛОПОТАННЯ

про застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки

місто Н-ськ

1 січня 2013 року

Слідчий слідчого відділу Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ов А.А. розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України,-

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, у період з 20-ї до 23-ї години гр. І. з метою крадіжки чужого майна за попередньою змовою з громадянами О. та Л. шляхом зламування дверей проникли до аудиторії №101 Н-ського професійно-технічного ліцею №1, який знаходиться за адресою: місто Н-ськ, вул. Н-ська, буд.10, звідки таємно викрали ноутбук «Apple MacBook Air (MC968RS/A)» вартістю 11200 грн., який належав викладачу цього навчального закладу гр. П.

Допитаний як підозрюваний Л. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 19 години він разом з І. перебував у парку біля ліцею №1. До них підійшов О., який як і вони навчається у згаданому ліцеї №1, та запропонував викрасти ноутбук його викладача, який залишився в зачиненій аудиторії. Він та Л. погодились з пропозицією та проникли до адміністративної будівлі ліцею. О. шляхом зламування відчинив двері аудиторії № 101, проникнувши до якої вони викрали ноутбук.

Допитаний як підозрюваний І. у пред'явленій йому підозрі у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, визнав себе винним повністю і підтвердив показання підозрюваного Л., що вони разом з О. вчинили крадіжку майна викладача з приміщення Енського професійно-технічного ліцею № 1.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: висновком дактилоскопічної експертизи, згідно з яким один з слідів

пальців рук, вилучених під час огляду аудиторії № 101 ліцею залишений підозрюваним І. та два сліди залишені підозрюваним О.; речовим доказом – ноутбуком «Apple MacBook Air (MC968RS/A)», вилученим у О. під час обшуку у кімнаті гуртожитку ліцею, в якій він мешкає, та який впізнав потерпілий гр. П.

В діях І. вбачаються ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення якого передбачена ч. 2 ст.27, ч.3 ст. 185 КК України.

Підозрюваний І. вчинив тяжкий злочин, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі від 3 до 6 років.

У вчиненні кримінального правопорушення підозрюється І., 01.01.1995 року народження у м. Н-ськ Н-ської області, громадянин України, освіта середня, учень 3-го курсу Н-ського професійно-технічного ліцею №1, в гуртожитку якого проживає в кімнаті 11, зареєстрований по вул. Н-ська, 10, кв.1 м. Х. Н-ської області.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. може переховуватись від органів досудового розслідування, оскільки зареєстрований в іншому місті Н-ської області за місцем проживання батьків, що свідчить про неможливість запобігання цьому за ризику шляхом застосування більш м'якого запобіжного заходу, а також враховуючи заяву директора професійно-технічного ліцею №1 Д. від 01.01.2013 з проханням виступити поручителем І. та характеристику, надану Д. управлінням освіти при Н-ській обласній держадміністрації, згідно якої останній заслуговує на довіру, керуючись вимогами ст. ст. 40, 131, 132, 176 – 178, 180, 184, 194 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Застосувати щодо підозрюваного І. запобіжний захід у вигляді особистої поруки.

2. Призначити поручителем директора Н-ського професійно-технічного ліцею №1 Д.

3. Покласти на підозрюваного І. такі обов'язки:

1). Прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ова А.А. за першою вимогою;

2). Не відлучатися із м. Н-ська без дозволу слідчого, прокурора, або суду.

Додатки: 1. Копія характеристики на І. з місця навчання на 4 арк.;

2. Копії допитів підозрюваних І., Л. та О. на 10 арк.;

3. Копія висновку експерта на 4 арк.;

4. Копія протоколу обшуку на 3 арк.;

5. Копія протоколу пред'явлення речей для впізнання на 3 арк.;

- 6. Копія заяви Д. на 1 арк.;
- 7. Копія характеристики на Д. на 2 арк.;
- 8. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.
- 9. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №1-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

**Слідчий СВ Н-ського МВ УМВС
України в Н-ській області**

«ПОГОДЖЕНО»
Прокурор м. Н-ська Н-ської області
“ ___ ” _____ 20__ року

**Копію клопотання та доданих до нього
матеріалів на 29 арк. отримав:**
“ ___ ” _____ 20__ року
о “ ___ ” год. “ ___ ” хв.

**ПРОТОКОЛ
роз'яснення підозрюваному та поручителю обов'язків,
передбачених ч. ч. 3, 4, 5 ст. 180, ч. 5 ст. 194 КПК України**

Місто (сел.) _____ « ___ » _____ 20__ року

_____ (слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ___ » _____ 20__ року, за ознаками _____,
_____ (правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

згідно ст.ст. 103, 104, ч. 5 ст. 194 КПК України склав цей протокол про те, що
о « ___ » год. « ___ » хв., підозрюваному

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

о « ___ » год. « ___ » хв., його захиснику

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

оголосив ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді
особистій поруки та роз'яснив обов'язки, зазначені в ухвалі слідчого судді:

1. _____;
  2. _____;
  3. _____.
- _____ (найменування обов'язків)

Сутність обов'язків, передбачених ухвалою слідчого судді, строки їх застосування мені зрозумілі.

Підозрюваний _____ (дата, підпис) _____ (прізвище, ініціали)
Вимоги ч. 3, 4, 5 ст. 180 КПК України щодо прав та обов'язків поручителя, відповідальності за невиконання цих обов'язків мені роз'яснено.

Сутність обов'язків підозрюваного, передбачених ухвалою слідчого судді, строки їх застосування мені зрозумілі.

Поручитель _____ (дата, підпис) _____ (прізвище, ініціали)

З протоколом ознайомлені: _____
_____ (спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії; прізвище, ініціали, підпис)

Протокол склав: _____
_____ (слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

КЛОПОТАННЯ

про застосування запобіжного заходу у вигляді застави

місто Н-ськ

1 січня 2013 року

Слідчий слідчого відділу Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ов А.А. розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України, -

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, у період з 10-ї до 12-ї години гр. І. з метою крадіжки чужого майна через відчинене вікно проник до належного на праві приватної власності гр. П. будинку №1 по вул. Н-ській м.Н-ськ, звідки таємно викрав грошові кошти в сумі 1000 грн.

Допитаний як підозрюваний І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 10-ї години він перебував на автобусній зупинці, яка розташована поблизу будинку №1 по вул. Н-ській м.Н-ськ, та побачив, що його власниця гр. П., яка як він знає проживає одна, зачинила двері будинку та пішла в невідомому напрямку. Побачивши, що одне з вікон будинку не зачинене, проник до будинку, звідки викрав грошові в сумі 1000 грн.

У вчиненні кримінального правопорушення підозрюється І., 01.01.1990 року народження у м. Н-ськ Н-ської області, громадянин України, освіта середня, постійного місця роботи не має, не судимий, одружений, на утриманні неповнолітніх дітей немає, проживає по вул. Н-ська 10 м. Н-ськ Н-ської області.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: висновком дактилоскопічної експертизи, згідно з яким один з слідів пальців рук, вилучених під час огляду будинку потерпілої П., залишений підозрюваним І.; показаннями гр. В., яка бачила підозрюваного І. під час коли він залишав будинок потерпілої П., перебравшись через вікно, а також протоколом пред'явлення особи для впізнання громадянці В.

В діях І. вбачаються ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення якого передбачена ч.3 ст.185 КК України.

Підозрюваний І. вчинив тяжкий злочин, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі від 3 до 6 років, постійного місця роботи немає.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. може переховуватись від органів досудового розслідування, оскільки ним вчинено тяжке кримінальне правопорушення, за яке передбачена покарання у виді позбавлення волі, характеристику на І. по місцю проживання та останнього місця роботи, що також свідчить про неможливість запобігання цим ризикам шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів, керуючись вимогами ст. ст. 40, 131, 132, 176 – 178, 182, 184, 194 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Застосувати щодо підозрюваного І. запобіжний захід у вигляді застави.
2. Покласти на підозрюваного І. такі обов'язки:
  - 1). Прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ва А.А. за першою вимогою;
  - 2). Не відлучатися із м. Н-ськ без дозволу слідчого, прокурора, або суду.

- Додатки:
1. Копії характеристик на гр.І. з місця проживання та останнього місяця роботи на 4 арк.;
  2. Копії допитів підозрюваного І. та свідка В. на 6 арк.;
  3. Копія висновку експерта на 4 арк.;
  4. Копія протоколу пред'явлення особи для впізнання на 2 арк.;
  5. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.
  6. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

Слідчий СВ Н-ського МВ УМВС
України в Н-ській області

«ПОГОДЖЕНО»
Прокурор м. Н-ська Н-ської області
“ ” 20__ року

Копію клопотання та доданих до нього
матеріалів на 18 арк. отримав:

“ ” 20__ року
о “ ” год. “ ” хв.

ПРОТОКОЛ
роз'яснення підозрюваному обов'язків,
передбачених ст. 182, ч. 5 ст. 194 КПК України

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____,

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

згідно ст.ст.103, 104, ч. 5 ст. 194 КПК України склав цей протокол про те, що о «__» год. «__» хв., підозрюваному _____,

(прізвище, ім'я, по батькові)

о «__» год. «__» хв., його захиснику _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

оголосив ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу у вигляді **застави** та роз'яснив обов'язки, зазначені в ухвалі слідчого судді:

1. _____;
2. _____;
3. _____.

(найменування обов'язків)

Сутність обов'язків, передбачених ухвалою слідчого судді, строки їх застосування, а також вимоги ст. 182 КПК України щодо прав і обов'язків, відповідальності за їх невиконання мені зрозумілі.

Підозрюваний _____

(дата, підпис)

(прізвище, ініціали)

Сутність обов'язків підозрюваного, передбачених ухвалою слідчого судді, строки їх застосування мені зрозумілі.

Вимоги ст. 182 КПК України щодо прав та обов'язків заставодавця, відповідальності за невиконання обов'язків підозрюваним мені роз'яснено.

Заставодавець _____

(дата, підпис)

(прізвище, ініціали)

З протоколом ознайомлені: _____

(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії; прізвище, ініціали, підпис)

Протокол склав: _____

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

КЛОПОТАННЯ

про звернення застави в дохід держави

місто Н-ськ _____

28 лютого 2013 року

Прокурор м. Н-ська Н-ській області Н-ов А.А. розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України,-

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, у період з 10-ї до 12-ї години гр. І. з метою крадіжки чужого майна через відчинене вікно проник до належного на праві приватної власності гр. П. будинку №1 по вул. Н-ській м. Н-ськ, звідки тасмно викрав грошові кошти в сумі 1000 грн.

Допитаний як підозрюваний І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.185 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 10-ї години він перебував на автобусній зупинці, яка розташована поблизу будинку №1 по вул. Н-ській м. Н-ськ, та побачив, що його власниця гр. П., яка як він знає проживає одна, зачинила двері будинку та пішла в невідомому напрямку. Побачивши, що одне з вікон будинку не зачинене, проник до будинку, звідки викрав грошові в сумі 1000 грн.

У вчиненні кримінального правопорушення підозрюється І., 01.01.1990 року народження у м. Н-ськ Н-ської області, громадянин України, освіта середня, постійного місця роботи не має, не судимий, одружений, на утриманні неповнолітніх дітей немає, проживає по вул. Н-ська 10 м. Н-ськ Н-ської області.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: висновком дактилоскопічної експертизи, згідно з яким один з слідів пальців рук, вилучених під час огляду будинку потерпілої П., залишений підозрюваним І.; показаннями гр. В., яка бачила підозрюваного І. під час коли він залишав будинок потерпілої П., перебравшись через вікно, а також протоколом пред'явлення особи для впізнання громадянці В.

В діях І. вбачаються ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення якого передбачена ч.3 ст.185 КК України.

Підозрюваний І. вчинив тяжкий злочин, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі від 3 до 6 років, постійного місця роботи немає.

Запобіжний захід у вигляді застави застосовано до підозрюваного І. відповідно до ухвали слідчого судді Н-ського міського суду від 03.01.2013. Цією ж ухвалою на підозрюваного І. покладено наступні обов'язки:

1) прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області за першою вимогою;

2) не відлучатися із м. Н-ська без дозволу слідчого, прокурора або суду.

Повідомлення про підозру про вчинення І. злочину, передбаченого ч.3 ст.185 КК України складено та вручено підозрюваному 29.12.2012.

Підозрюваним не виконувались обов'язки, покладені на нього ухвалою слідчого судді від 03.01.2013. Зокрема він не з'являвся за викликами слідчого від 20.02.2013, 22.02.2013 та 25.02.2013, причини своєї неявки не повідомив.

Крім того, з пояснень сусідів І. встановлено, що 25.02.2013 по місцю проживання він не з'являвся. Відповідно до показань Ф. при зустрічі з ним І. повідомив, що поїде з міста до батьків в іншу область. Допитана як свідок дружина підозрюваного Б. показала, що з 25.02.2013 І. не бачила. Зазначене свідчить про порушення підозрюваним І. покладеного на нього ухвалою слідчого судді обов'язку не відлучатися із м. Н-ськ без дозволу слідчого, прокурора або суду. Такі дозволи зазначеними службовими особами не надавалися.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. не виконав обов'язків, покладених на нього ухвалою про застосування запобіжного заходу у виді застави від 03.01.2013, керуючись вимогами ст. ст. 36, 131, 132, 176 – 178, 181, 184, 194 та ч.9 ст.182 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Звернути заставу, внесену І. заставу у розмірі 50 000 гривень в дохід держави.

2. Застосувати щодо підозрюваного І. запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

3. Покласти на підозрюваного І. наступні обов'язки:

1). Прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області П-ва А.А. за першою вимогою;

2). Носити електронний засіб контролю

Додатки: 1. Копії характеристик на гр. І. з місця проживання та останнього місця роботи на 4 арк.;

2. Копія висновку експерта на 4 арк.;

3. Копії допитів підозрюваного І. та свідків В, Б. і Ф. на 8 арк.;

4. Копія протоколу пред'явлення особи для впізнання на 2 арк.;

5. Копії повісток від 20.02.2013, 22.02.2013, 25.02.2013 з відмітками про отримання дружиною підозрюваного гр.Б. на 3 арк.;

6. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.

7. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

Прокурор м. Н-ська Н-ської області

“ _____ ” _____ 20__ року

Копію клопотання та доданих до нього матеріалів на 23 арк. отримав:

“ _____ ” _____ 20__ року

о “ _____ ” год. “ _____ ” хв.

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

КЛОПОТАННЯ

про застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту

місто Н-ськ

1 січня 2013 року

Слідчий слідчого відділу Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ов А.А., розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК України,-

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, близько 22-ї години громадянин І., перебуваючи у барі «Слон», що розташований по вул. Н-ській м. Н-ськ, на ґрунті ревнощів наніс удар потерпілій П., від якого вона впала із сход, що потягло тяжкі тілесні ушкодження у вигляді переривання вагітності.

Допитаний як підозрюваний І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 20 години він разом з потерпілою П, яка була його співмешканкою, приїхали до бару «Слон». Під час перебування у барі вони посварилися з приводу її відносин з колишнім її співмешканцем. Залишаючи кафе на сходовій клітині сварка перейшла в більш агресивну фазу, у ході якої він вдарив П. по обличчю Від удару потерпіла впала із сход, після чого стала скаржитися на болі в області живота. Персонал бару викликав швидку допомогу, яка доставила потерпілу до лікарні.

У вчиненні кримінального правопорушення підозрюється І., 01.01.1990 року народження у м. Н-ськ Н-ської області, громадянин України, освіта середня, постійного місця роботи або навчання немає, вироком Н-ського міського суду від 01.01.2011 засуджений за ч.1 ст.309 КК України на 1 рік позбавлення волі та відповідно до ст.75 КК України від відбування призначеного покарання звільнений з іспитовим строком на 1 рік, проживає по вул. Н-ськ, 10, кв.1 м. Н-ськ.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: показаннями свідків працівників бару О. та Л. та відвідувача Г., які підтвердили показання підозрюваного І., а також показаннями потерпілої П.

В діях І. вбачаються ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за вчинення якого передбачена ч.1 ст.121 КК України.

Підозрюваний І. вчинив тяжкий злочин, за який, за яке законом передбачено покарання у виді позбавлення волі від 5 до 8 років.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. може переховуватись від органів досудового розслідування та незаконно впливати на свідків, що підтверджується довідкою про судимість, характеристиками з місця проживання та останнього місця роботи, показаннями свідків З., Ж. та Д. щодо відносин І. з мешканцями району, які ведуть антисоціальний образ життя, зловживають алкогольними напоями, а також щодо постійного агресивного поведження І. з оточуючими, та свідчить про неможливість запобігання цим ризикам шляхом застосування більш м'яких запобіжних заходів, керуючись вимогами ст. ст. 40, 131, 132, 176-178, 181, 184, 194 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Застосувати щодо підозрюваного І. запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.
2. Покласти на підозрюваного І. такі обов'язки:
  - 1). Прибувати до слідчого СВ Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області Н-ова А.А. за першою вимогою;
  - 2). Цілодобово не залишати місце постійного проживання – кв.1 будинку 10 по вул. Н-ській м. Н-ськ без дозволу слідчого, прокурора, або суду;
  - 3). Носити електронний засіб контролю.

- Додатки: 1. Копія характеристики на гр. І. з місця проживання та останнього місця роботи на 4 арк.;
2. Копії довідки про судимість на 1 арк.;
  3. Копії допитів свідків З., Ж., та Д. на 10 арк.;
  4. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.
  5. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

Слідчий СВ Н-ського МВ УМВС
України в Н-ській області

«ПОГОДЖЕНО»
Прокурор м. Н-ська Н-ської області
“ _____ ” 20__ року

Копію клопотання та доданих до нього
матеріалів на 17 арк. отримав:
“ _____ ” 20__ року
о “ _____ ” год. “ _____ ” хв.

ПРОТОКОЛ
про роз'яснення правил користування
електронними засобами контролю

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

_____ (слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____,

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

у присутності осіб:

_____ (їх прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження та місце проживання)

яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні процесуальної дії, підписи осіб)

відповідно до п. 9 ч. 5 ст. 194, ст. 195 КПК України склав цей протокол про те, що о «__» _____ год. «__» _____ хв., підозрюваному

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

його захиснику _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

оголошено ухвалу слідчого судді (суду) про застосування запобіжного заходу у вигляді _____

з обов'язком носити електронний засіб контролю.

Підозрюваному _____ роз'яснено, що застосування електронних засобів контролю полягає у закріпленні на його тілі пристрою, який дозволяє відслідковувати та фіксувати місцезнаходження. Обов'язок, носити електронний засіб контролю покладається на строк не більше

двох місяців. У разі необхідності він може бути продовжений за клопотанням прокурора в порядку, передбаченому ст. 199 КПК України.

Відмова від носіння засобу електронного контролю, умисне зняття, пошкодження або інше втручання в його роботу з метою ухилення від контролю, а рівно намагання вчинити зазначені дії є невиконанням обов'язків, покладених слідчим суддею, судом на підозрюваного.

Ознайомившись з ухвалою слідчого судді, суду про застосування запобіжного заходу у вигляді _____, обов'язком носити електронний засіб контролю, отримавши від слідчого роз'яснення про правила користування електронними засобами контролю, підозрюваний заявив: _____

(обов'язок носити електронний засіб контролю, правила користування ним, техніку

безпеки поводження та наслідки ухилення від

виконання мені роз'яснені)

З протоколом ознайомлені _____

(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії)

Підозрюваний _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Протокол склав: _____

_____ (слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Слідчому судді
Н-ського міського суду
Н-ської області

КЛОПОТАННЯ

про продовження строку тримання особи під домашнім арештом

місто Н-ськ

29 лютого 2013 року

Прокурор м. Н-ська Н-ській області Н-ов А.А. розглянувши матеріали досудового розслідування внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК України,-

ВСТАНОВИВ:

30 листопада 2012 року, близько 22-ї години громадянин І., перебуваючи у барі «Слон», що розташований по вул. Н-ській м. Н-ськ, на ґрунті ревнощів наніс удар потерпілій П., від якого вона впала із сходів, що потягло тяжкі тілесні ушкодження у вигляді переривання вагітності.

Допитаний як підозрюваний І. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК України, визнав себе винним повністю і показав, що 30.11.2012 близько 20 години він разом з потерпілою П., яка була його співмешканкою, приїхали до бару «Слон». Під час перебування у барі вони посварилися з приводу її відносин з колишнім її співмешканцем. Залишаючи кафе на сходовій клітині сварка перейшла в більш агресивну фазу, у ході якої він вдарив П. по обличчю. Від удару потерпіла впала із сходів, після чого стала скаржитися на болі в області живота. Персонал бару викликав швидку допомогу, яка доставила потерпілу до лікарні.

Вина І. повністю підтверджується зібраними по кримінальному провадженню доказами: показаннями свідків працівників бару О. та Л. та відвідувача Г., які підтвердили показання підозрюваного І., а також показаннями потерпілої П.

Запобіжний захід у вигляді домашнього арешту застосовано до підозрюваного І. відповідно до ухвали слідчого судді Н-ського міського суду від 03.01.2013.

Повідомлення про підозру про вчинення І. злочину, передбаченого ч.1 ст.121 КК України складено та вручено підозрюваному 29.12.2012.

Строки досудового розслідування 28.02.2013 продовжено прокурором м. Н-ська до 3-х місяців (до 29.03.2013).

По даному кримінальному провадженню виконано усі слідчі дії, спрямовані на отримання та перевірку отриманих доказів у ньому. Разом з тим закінчити розслідування у 2-місячний строк немає можливості, оскільки до Н-ського МВ УМВС України в Н-ській області надійшла заява гр. В., відповідно

до якої потерпіла П. в його присутності впала із сход та отримала тілесні ушкодження самостійно, падіння не пов'язано із нанесенням удару підозрюваним по обличчю потерпілої.

Додатково допитаний як підозрюваний І. відмовився від раніше наданих показань та пояснив, що після нанесення ним удару потерпіла залишилась на місці, а впала із сход самостійно, під час розвертання з метою зійти по них на вулицю.

У зв'язку з викладеним, виникла необхідність у проведенні додаткових слідчих, у тому числі негласних (розшукових), дій з метою усунення протиріч між показаннями працівників бару О. і Л. та відвідувачами Г. і В.

Беручи до уваги те, що підозрюваний І. може переховуватись від органів досудового розслідування та незаконно впливати на свідків, що підтверджується довідкою про судимість, характеристиками з місця проживання та останнього місця роботи, показаннями свідків З., Ж. та Д. щодо відносин І. з мешканцями району, які ведуть антисоціальний образ життя, зловживають алкогольними напоями, а також щодо постійного агресивного поведіння І. з оточуючими, керуючись вимогами ст. ст. 40, 131, 132, 176 – 178, 181, 184, 194 КПК України, -

ПРОШУ:

Строк тримання особи під домашнім арештом підозрюваному І. продовжити до 3 місяців, тобто до 03 квітня 2013 року із зобов'язанням його виконувати обов'язки, покладені попередньою ухвалою про застосування запобіжного заходу від 03.01.2013

Додатки: 1. Копії допитів свідка В. та підозрюваного І. на 4 арк.;
2. Перелік свідків, яких необхідно допитати під час судового розгляду на 1 арк.
3. Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань за №01-000001 від 01.12.2012 на 1 арк.

Прокурор м. Н-ська Н-ської області
“ _____ ” _____ 20__ року

Копію клопотання та доданих до нього матеріалів на 6 арк. отримав:

“ _____ ” _____ 20__ року
о “ _____ ” год. “ _____ ” хв.

ПРОТОКОЛ

про оголошення підозрюваному ухвали слідчого судді
щодо застосування запобіжного заходу та вручення її копії

Місто (сел.) _____ «__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____,

(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

відповідно до вимогам ч. ч. 4, 5, 6 ст. 194, ч. 5 ст. 196 КПК України склав цей протокол про те, що о «__» год. «__» хв., підозрюваному

(прізвище, ім'я, по батькові)

його захиснику _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

о «__» год. «__» хв. було оголошено ухвалу слідчого судді про застосування запобіжного заходу у виді _____.

(назва запобіжного заходу)

Сутність запобіжного заходу, передбаченого ухвалою слідчого судді, мені зрозуміла. Копію ухвали слідчого судді про застосування запобіжного заходу отримав

Підозрюваний _____

(дата, підпис)

(прізвище, ініціали)

З протоколом ознайомлені: _____

(спосіб ознайомлення, зауваження і доповнення учасників процесуальної дії; прізвище, ініціали, підпис)

Протокол склав: _____

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)